

Technik/technička pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou (kód: 39-010-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo práce a sociálních věcí
Skupina oborů: Speciální a interdisciplinární obory (kód: 39)
Týká se povolání: Výškový specialista
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v základních právních předpisech, normách a technických dokumentech pro používání osobních ochranných pracovních prostředků při práci ve výškách a nad volnou hloubkou	3
Orientace v normách a technických dokumentech pro používání dočasných stavebních konstrukcí	3
Orientace v technických prostředcích a zařízeních pro přístup do výšky	3
Orientace ve funkcích jednotlivých druhů osobních ochranných pracovních prostředků k ochraně proti pádu	3
Zpracování jednoduchého pracovního postupu pro práce ve výškách	3
Volba pracovních technik při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu	3
Kontrola osobních ochranných pracovních prostředků k ochraně proti pádu před jejich použitím	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v základních právních předpisech, normách a technických dokumentech pro používání osobních ochranných pracovních prostředků při práci ve výškách a nad volnou hloubkou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v základních právních předpisech vztahujících se k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (dále BOZP) (zákon č. 262/2006 Sb., zákon č. 309/2006 Sb., nařízení vlády č. 101/2005 Sb., nařízení vlády č. 591/2006 Sb. a další související prováděcí právní předpisy v platném znění)	Písemné ověření
b) Orientovat se v právních předpisech vztahujících se k BOZP pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou (nařízení vlády č. 362/2005 Sb., nařízení vlády č. 495/2001 Sb., nařízení vlády č. 173/1997 Sb. a další související prováděcí právní předpisy v platném znění)	Písemné ověření
c) Orientovat se v normových hodnotách a požadavcích na výrobky určené k ochraně proti pádu používaných v zádržných systémech, v polohovacích systémech a systémech zachycení pádu	Písemné ověření
d) Orientovat se v názvosloví pro osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) určené k ochraně proti pádu používaných v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu	Písemné ověření
e) Pracovat s návody na použití OOPP určených pro práci v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v normách a technických dokumentech pro používání dočasných stavebních konstrukcí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit strukturu norem pro dočasné stavební konstrukce, jejich závaznost, výběr a používání	Ústní ověření
b) Orientovat se v názvosloví pro dočasné stavební konstrukce (DSK)	Písemné ověření
c) Orientovat se v obecných požadavcích na DSK	Písemné ověření
d) Pracovat s návody na používání DSK	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vysvětlit způsoby kotvení DSK v různých stavebních materiálech a ověření jejich únosnosti	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Orientovat se v obecných požadavcích na ochranné a záchytné konstrukce	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v technických prostředcích a zařízeních pro přístup do výšky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit obecné požadavky na používání žebříků	Písemné ověření
b) Vysvětlit obecné požadavky pro práci na pohyblivých pracovních plošinách	Písemné ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Orientace ve funkcích jednotlivých druhů osobních ochranných pracovních prostředků k ochraně proti pádu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vysvětlit funkci zachycovacího postroje	Ústní ověření
b) Popsat a vysvětlit funkci tlumiče pádu	Ústní ověření
c) Popsat a vysvětlit funkci spojovacího prostředku	Ústní ověření
d) Popsat a vysvětlit funkci polohovacího prostředku	Ústní ověření
e) Popsat a vysvětlit funkci spojky	Ústní ověření
f) Popsat a vysvětlit funkci zatahovacího zachycovače pádu	Ústní ověření
g) Popsat a vysvětlit funkci pohyblivého zachycovače pádu	Ústní ověření
h) Popsat a vysvětlit funkci kotvicího zařízení	Ústní ověření
i) Popsat a vysvětlit používání průmyslové ochranné přilby	Ústní ověření
j) Popsat a vysvětlit funkci slaňovacího zařízení pro záchranu osob	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zpracování jednoduchého pracovního postupu pro práce ve výškách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dle předložené dokumentace posoudit a navrhnout řešení pro použití prostředků kolektivní nebo osobní ochrany	Praktické předvedení
b) Navrhnout postup pro práci v zádržném systému	Praktické předvedení
c) Navrhnout postup pro práci v polohovacím systému	Praktické předvedení
d) Navrhnout postup pro práci v systému zachycení pádu	Praktické předvedení
e) Navrhnout způsob provádění evakuace osob od okamžiku zachycení pádu - evakuace provedena shora směrem dolů	Praktické předvedení
f) Poskytnout první pomoc, zajištění a obnovu základních životních funkcí vyproštěné osobě	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba pracovních technik při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Pracovat v systému zachycení pádu včetně přípravy a výběru vhodných OOPP	Praktické předvedení
b) Pracovat v polohovacím systému včetně přípravy a výběru vhodných OOPP	Praktické předvedení
c) Předvést evakuační postup včetně přípravy a výběru vhodných OOPP s použitím slaňovacího zařízení pro záchranu	Praktické předvedení
d) Identifikovat chyby a nedostatky při používání OOPP	Praktické předvedení
e) Vysvětlit problematiku kotvení OOPP (odolnost kotvicích míst, způsoby kotvení, atd.) a určit vhodné kotvicí zařízení v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola osobních ochranných pracovních prostředků k ochraně proti pádu před jejich použitím

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat obecné požadavky na provádění kontroly OOPP a předvést kontrolu před jejich použitím	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat všeobecně známá poškození textilních, kovových a plastových prvků OOPP	Ústní ověření
c) Vysvětlit požadavky výrobce k provádění periodických kontrol OOPP	Ústní ověření
d) Vysvětlit pojmy životnost, výměna a vyřazení OOPP a jejich uplatnění při praktickém používání	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována v souladu s vyhláškou 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách v platném znění. Veškeré praktické zkoušky znalostí a dovedností jsou prováděny s reálnými osobními ochrannými pracovními prostředky (dále jen OOPP) v simulovaných podmínkách - výcvikový prostor/školicí místnost dle požadavků na nezbytné materiální a technické požadavky na provedení zkoušky. Při zkoušce jsou používány skutečné návody na používání jednotlivých typů OOPP a na používání a montáž dočasných stavebních konstrukcí.

Ověření kompetencí souvisejících se zpracováním pracovního postupu, znalostí výrobků souvisejících s OOPP proti pádu, znalostí pracovních technik a kontrolou OOPP před jejich užitím bude posuzováno s ohledem na správnost a úplnost pracovního postupu včetně navržení vhodných OOPP, jejich použití a kompatibility s jinými OOPP. Dále s ohledem na znalost funkce a vlastností OOPP a způsobů jejich použití, znalost technik výstupů, sestupů, polohování a evakuace včetně vytvoření vhodných kotvicích bodů a znalost a popis možných poškození OOPP.

Při hodnocení se bude přihlížet zejména k bezpečnosti a efektivitě navrženého řešení.

Při ověření kritérií a) až l) kompetence **Orientace ve funkcích jednotlivých druhů osobních ochranných pracovních prostředků k ochraně proti pádu** přidělí autorizovaná osoba uchazeči konkrétní vzorek příslušného OOPP, který uchazeč popíše a vysvětlí jeho funkci. Autorizovaná osoba je povinna přidělit vzorek příslušné OOPP od každého kritéria.

Ověření kritéria a) kompetence **Zpracování jednoduchého pracovního postupu pro práce ve výškách** spočívá ve výčtu rizik souvisejících s ochranou proti pádu pro zadanou konkrétní situaci a navržení pracovního postupu pro bezpečné provedení prací ve výšce. Autorizovaná osoba předá uchazeči jako podklad fotku/obrázek nebo textový popis místa práce (budova, most, ocelová konstrukce, demolice, svislý terén, stožár, stísněný prostor, apod.) a na základě těchto informací musí uchazeč o získání kvalifikace vyhodnotit rizika a navrhnout jejich odstranění, resp. minimalizaci při použití vhodného pracovního postupu při použití kolektivní nebo osobní ochrany. Autorizovaná osoba musí mít k dispozici soubor čítající minimálně 50 různých fotografií (formát A4), obrázků nebo textových popisů míst.

V rámci ověření kritérií b) až d) kompetence **Zpracování jednoduchého pracovního postupu pro práce ve výškách** uchazeč na zadaném modelovém příkladu navrhne a vysvětlí postup práce v daném systému.

V rámci ověření kritérií e) a f) kompetence **Zpracování jednoduchého pracovního postupu pro práce ve výškách** uchazeč na zadaném modelovém příkladu navrhne a vysvětlí postup evakuace zachycené osoby. Následně prakticky předvede základní neodkladné resuscitace na modelu dospělé osoby po dobu 5 minut dle platných doporučení Evropské resuscitační rady pro provádění resuscitace (tzv. basic life support). Resuscitace může být prováděna současně i 2 uchazeči, kteří se budou vzájemně střídát, ale každý z nich musí předvést dovednosti v rozsahu min. 5 minut. Uchazeč rovněž (na dalším uchazeči nebo členu zkušební komise) prakticky, pomocí zdravotnických prostředků, předvede dovednost zastavení masivního krvácení na horní nebo dolní končetině pomocí tlakového obvazu a znehybnění poraněné horní končetiny pomocí závěsu končetiny do trojicípeho šátku.

Ověření kritérií a) až c) kompetence **Volba pracovních technik při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu** spočívá v předvedení popsaných činností v podmínkách, které simulují skutečné prostředí práce ve výšce a umožňují pohyb ve výškovém rozmezí alespoň 7 m. K dispozici musí být kotvicí body s dostatečnou únosností, uchazeč použije reálné OOPP. Před zkušební komisí mohou toto kritérium plnit maximálně 3 uchazeči najednou, kteří mohou vzájemně spolupracovat.

Ověření kritéria d) kompetence **Orientace v pracovních technikách při používání osobních ochranných pracovních prostředků určených k ochraně proti pádu v zádržných systémech, polohovacích systémech a systémech zachycení pádu** je založeno na posouzení fotografií nebo obrázků různých pracovních činností a určení odchylek a rozporů s normovými požadavky a požadavky správné praxe. Autorizovaná osoba musí mít k dispozici soubor čítající minimálně 50 různých fotografií formátu A4.

Kritéria:

- a) až d) kompetence **Orientace v základních právních předpisech, normách a technických dokumentech pro používání osobních ochranných pracovních prostředků při práci ve výškách a nad volnou hloubkou**
 - b), c), f) kompetence **Orientace v normách a technických dokumentech pro používání dočasných stavebních konstrukcí**
 - a), b) kompetence **Orientace v technických prostředcích a zařízeních pro přístup do výšky**
- se ověřují formou testu.

Aktuální soubor testových otázek je spravován a v elektronické podobě uchováván autorizujícím orgánem (Ministerstvem práce a sociálních věcí). Autorizovaným osobám budou tyto soubory předány prostřednictvím

elektronické komunikace po udělení autorizace a dále při každé aktualizaci souboru testových otázek.

Za úspěšné splnění testu se považuje 80 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Autorizovaná osoba zajistí vygenerování náhodného testu pro každého uchazeče, sestaveného z 50 otázek dle klíče uvedeného v souboru testových otázek.

Veškeré písemné podklady a přípravy uchazeče budou autorizovanou osobou archivovány po dobu jednoho roku.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Pokud žádný z členů zkušební komise není držitelem platného osvědčení o absolvování kurzu BLS ERC (Basic Life Support European Resuscitation Council) nebo nemá zdravotnické vzdělání, tak při posuzování evakuace osob v rámci kritéria **Zpracování jednoduchého pracovního postupu pro práci ve výškách** musí být u zkoušky přítomen držitel tohoto oprávnění nebo osoba se zdravotnickým vzděláním. Její hlas je pouze poradní.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jeden z následujících požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou a 5 let odborné praxe odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba zajišťovala úkoly spojené s pracemi ve výškách a nad volnou hloubkou.
- b) Vyšší odborné vzdělání a 5 let odborné praxe odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba zajišťovala úkoly spojené s pracemi ve výškách a nad volnou hloubkou.
- c) Vysokoškolské vzdělání a 5 let odborné praxe odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba zajišťovala úkoly spojené s pracemi ve výškách a nad volnou hloubkou.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Materiální vybavení

OOPP související s ochranou proti pádu:

- zachycovací postroje
- tlumiče pádu
- spojovací prostředky
- polohovací prostředky
- spojky
- zatahovací zachycovače pádu
- kotvicí zařízení
- ochranné přilby
- slaňovací zařízení pro záchranu osob

Prostředky pro poskytování první pomoci:

- lékárnička
 - fixační límec
 - dlaha
 - 2x trojčipý šátek
 - 4x obvaz šířky 8-10 cm
 - cvičný resuscitační model dospělé osoby uzpůsobený k provedení praktické resuscitace
- Vyprošťovací/evakuační zařízení (pro spouštění, vytahování, kombinované) včetně nosítek a trojnožky

Žebřík min. délky 7 m (dvoudílný, třídílný)

Minimálně 50 různých fotografií nebo obrázků (formát A4), případně i textových popisů, znázorňujících různá místa, v

nichž mohou probíhat práce ve výškách (budova, most, ocelová konstrukce, demolice, svislý terén, stožár, stísněný prostor, apod.), jako podklad pro vyhodnocení rizik a navržení vhodného pracovního postupu při použití kolektivní nebo osobní ochrany.

Minimálně 50 různých fotografií nebo obrázků (formát A4), případně i textových popisů, znázorňujících různé pracovní činnosti ve výškách, na nichž je možno posuzovat zvolené pracovní postupy a určovat odchylky a rozpory s normovými požadavky a požadavky správné praxe.

Technické vybavení

- PC
- prezentační technika - projektor, projekční plátno
- flipchart

Dokumentace

- právní předpisy související s obsahem zkoušky
- české technické normy související s problematikou OOPP pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou
- návody výrobců na používání příslušných OOPP
- návody na montáž a používání nejméně pěti typů rámových a modulových lešení a nejméně tří typů pojízdných lešení
- další dokumentace k tématu práce ve výškách a nad volnou hloubkou

Požadavky na zázemí/prostory

Prostory pro výkon praktické zkoušky

- příhradová konstrukce horizontální/vertikální o výšce min. 7 m
- simulace ploché a šikmé střechy o ploše min. 6 m² ve výšce min. 7 m
- simulace stísněného prostoru - jímka/silo/šachta, s min. výškou/hloubkou 5 m
- kotvicí zařízení typu C dle EN 795 v platném znění příp. EN 16415 v délce min. 7 m a umístěné ve výšce min. 7 m
- kotvicí zařízení typu A dle EN 795 v platném znění příp. EN 16415 trvale ukotvené k nosné konstrukci
- pohyblivý zachycovač pádu vč. pevného a poddajného zajišťovacího vedení dle EN 353-1 a EN 353-2 v platném znění, v délce min. 7 m

Školící místnost pro min. 6 osob se sociálním zázemím.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické či prostorové vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace doklady (resp. jejich ověřené kopie) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání až 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro bezpečnost a ochranu osob a majetku a bezpečnost práce, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

CIVOP, s. r. o.

OHL ŽS, a. s.

RAFRA – Radim Frank

SPOLEČNÁ VIZE: Bezpečnost práce na staveništi, o. s.

VÚBP, v. v. i.